NN 37/2019 (11.4.2019.), Odluka i Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-III-5635/2016 od 26. veljače 2019.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

781

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Miroslav Šeparović, predsjednik, te suci Andrej Abramović, Ingrid Antičević Marinović, Mato Arlović, Snježana Bagić, Mario Jelušić, Lovorka Kušan, Josip Leko, Davorin Mlakar, Rajko Mlinarić, Goran Selanec i Miroslav Šumanović, u postupku koji je ustavnom tužbom pokrenuo Ivan Šalina iz Zadra, kojeg zastupa Božo Vrkić, odvjetnik u Zadru, na sjednici održanoj 26. veljače 2019. donio je

ODLUKU

I. Ustavna tužba se odbija u dijelu u kojem se osporava rješenje Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj: Rev-x 328/14-7 od 11. svibnja 2016.

II. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

i

RJEŠENJE

I. Ustavna tužba se odbacuje u dijelu u kojem se osporava rješenje Županijskog suda u Zadru broj: Gž-2555/12-6 od 13. prosinca 2013. i rješenje Općinskog suda u Benkovcu broj: P-105/11 od 19. listopada 2012.

II. Ovo rješenje objavit će se u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje odluke

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Ivan Šalina iz Zadra, kojeg u postupku pred Ustavnim sudom zastupa Božo Vrkić, odvjetnik u Zadru, podnio je 21. studenoga 2016. ustavnu tužbu u povodu rješenja Vrhovnog suda Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj: Rev-x 328/14-7 od 11. svibnja 2016. (u daljnjem tekstu: rješenje Vrhovnog suda), rješenja Županijskog suda u Zadru broj: Gž-2555/12-6 od 13. prosinca 2013. (u daljnjem tekstu: drugostupanjsko rješenje) i rješenja Općinskog suda u Benkovcu broj: P-105/11 od 19. listopada 2012. (u daljnjem tekstu: prvostupanjsko rješenje).

2. Rješenjem Vrhovnog suda odbačena je kao nedopuštena revizija podnositelja podnesena protiv drugostupanjskog rješenja.

3. Drugostupanjskim rješenjem odbijena je žalba podnositelja (punomoćnika tužitelja u parničnom postupku) i potvrđeno je prvostupanjsko rješenje.

Prvostupanjskim je rješenjem:

– podnositelju (odvjetniku i punomoćniku tužitelja) u parničnom postupku koji se pred Općinskim sudom u Benkovcu (u daljnjem tekstu: prvostupanjski sud) vodio pod brojem P-105/11 (prethodno pod brojevima P-60/97 i P-112/97), zbog vrijeđanja suda, izrečena je novčana kazna u visini od 3.000,00 kn, koju je dužan platiti u roku od 15 dana po uručenju rješenja, te o uplati dostaviti dokaz sudu;

– za slučaj da podnositelj ne plati novčanu kaznu, određeno je da će prvostupanjski sud obavijest o tome dostaviti nadležnom poreznom tijelu radi prisilne naplate izrečene novčane kazne;

– određeno je također da žalba protiv prvostupanjskog rješenja ne odgađa njegovu provedbu.

4. Podnositelj u ustavnoj tužbi navodi da su mu osporenim odlukama povrijeđena sljedeća ljudska prava i temeljne slobode zajamčene Ustavom Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.):

– pravo na jednakost pred zakonom (članak 14. stavak 2. Ustava) i

– pravo hrvatskih državljana i stranaca na jednakost pred sudovima i drugim državnim i inim tijelima koja imaju javne ovlasti (članak 26. Ustava).

5. Za potrebe ustavnosudskog postupka pribavljena je preslika spisa prvostupanjskog suda broj: P-105/11 (ranije brojevi: P-60/97 i P-112/97).

Također je pribavljeno očitovanje Županijskog suda u Zadru (u daljnjem tekstu: drugostupanjski sud) brojevi: Gž-1224/16 i Gž-2555/12 od 8. lipnja 2017. (pred kojim se vodi postupak nakon presude i rješenja Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj: Rev-x 327/14-7 od 11. svibnja 2016.).

U očitovanju drugostupanjskog suda navedeno je da je 20. listopada 2016. izdana dostavna naredba za uručenje podnositelju rješenja Vrhovnog suda, međutim, dostavnica o uručenju tog rješenja podnositelju je izgubljena.

Očitovanju je priložena preslika dostavnice iz koje je razvidno da je drugostupanjsko rješenje uručeno podnositelju 20. prosinca 2013.

Ustavni sud, imajući u vidu datum izdavanja dostavne naredbe i datum podnošenja ustavne tužbe, utvrđuje da je ustavna tužba pravodobna u dijelu kojim se osporava rješenje Vrhovnog suda.

II. ČINJENICE I OKOLNOSTI SLUČAJA

6. Lj. K. iz Benkovca podnio je prvostupanjskom sudu dvije tužbe.

Prvu tužbu podnio je 10. srpnja 1997. Ta je tužba zavedena pod brojem P-60/97, a podnesena je radi naknade štete uzrokovane rušenjem njegove kuće u Benkovcu, koja je prethodno stavljena pod sekvestar države i dana 1996. trgovačkom društvu S.-t. d.o.o. iz B. privremeno u posjed i na korištenje. Naime, privremeni korisnik te kuće nije njome upravljao pažnjom dobrog gospodara, nego ju je srušio i na njenom mjestu izgradio poslovni objekt.

Drugu tužbu podnio je 22. prosinca 1997. Ova je tužba zavedena pod brojem P-112/97, a podnesena je radi predaje u posjed k.č. 2555, k.o. Buković (na kojoj se prije rušenja nalazila navedena kuća).

Raspravnim rješenjem prvostupanjskog suda broj: P-60/97-5 od 31. prosinca 1997. spojeni su parnični postupci pokrenuti tim tužbama, te je određeno da će se provesti jedinstveni parnični postupak pod brojem P-60/97.

Tuženici B. S. i S.-t. d.o.o. podnijeli su 20. studenoga 2002. protutužbu protiv Lj. K.

Lj. K. je 11. kolovoza 2003. opunomoćio podnositelja (odvjetnika u Zadru) da ga zastupa u gore navedenom parničnom postupku.

Presudom prvostupanjskog suda broj: P-60/97-178 od 7. svibnja 2007. djelomično su prihvaćeni i djelomično su odbijeni tužbeni zahtjevi Lj. K., također su djelomično prihvaćeni i djelomično odbijeni tužbeni zahtjevi tuženika protutužitelja S.-t. d.o.o.

Presudom i rješenjem drugostupanjskog suda broj: 16 Gž-1613/07-7 od 22. prosinca 2010. djelomično je potvrđena, djelomično je preinačena i djelomično je ukinuta presuda prvostupanjskog suda od 7. svibnja 2007., te je predmet u ukinutom dijelu vraćen prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Potom je predmet dobio novi broj: P-105/11.

Presudom prvostupanjskog suda broj: P-105/11-295 od 8. lipnja 2012. djelomično su prihvaćeni i djelomično su odbijeni tužbeni zahtjevi Lj. K., te je djelomično prihvaćen protutužbeni zahtjev S.-t. d.o.o.

Protiv te presude žalbe su podnijeli: 4. rujna 2012. tuženik protutužitelj S.-t. d.o.o., 5. rujna 2012. Lj. K., te 7. rujna 2009. podnositelj i Božo Vrkić, odvjetnik u Zadru – za koje je u žalbi naznačeno da su punomoćnici Lj. K.

Ustavni sud napominje da žalbi (niti spisu predmeta) nije priložena punomoć kojom Lj. K. opunomoćuje Božu Vrkića za zastupanje u gore navedenom parničnom postupku.

Iz spisa predmeta razvidno je da je Božo Vrkić zamjenjivao podnositelja na nekoliko ročišta (prvo kao odvjetnički vježbenik, a potom kao odvjetnik). Tim ročištima prisustvovao je Lj. K., koji nije osporio parnične radnje poduzete od strane Bože Vrkića.

U žalbi koju su sastavili podnositelj i Božo Vrkić navedeno je:

»Naime, na te okolnosti tužitelj je dostavio predračune iz kojih je vidljivo da je cijena uništenih objekata daleko veća od one koje je, preuzimajući na sebe ulogu suca što mu je sudac I. M. svesrdno dopustio, vještak V. T. u svojem nalazu odredio. Sramotno je bilo slušati imenovanog vještaka kako na raspravi održanoj dana 22. svibnja 2012. godine 1397967985brani' svoj nestručni i neprofesionalni Nalaz i mišljenje hvaleći sebe na sva zvona ističući činjenicu koliko dugo je sudski vještak, koje auto vozi i koliko je imao kose prije 10-ak godina. Sve to lijepo je slušao sudac I. M. i prilikom svakog pokušaja punomoćnika tužitelja da se takvi navodi unesu u zapisnik to elegantno odbijao s podsmjehom koristeći, naravno, svoj položaj suca i činjenicu da on, kao što je i do sada činio, ima sve u svojim rukama i da, u krajnjem slučaju, može posegnuti i za novčanim kažnjavanjem. Jadno je takvo ponašanje ma sa čije strane dolazilo a posebno je jadno kada se na taj način, svjesno i s tko zna kojim interesom, direktno šteti jednoj strani u postupku i u ovom slučaju na štetu tužitelja.

Vještak V. T. je išao toliko daleko da je u svom usmenom obrazlaganju iznio da je prilikom izrade Nalaza i mišljenja imao na raspolaganju samo dijelove spisa i da mu, recimo, Kupoprodajni ugovor između tuženika i Centra za vozila Hrvatske ne bi ništa značio u smislu utvrđivanja cijene zemljišta i to upravo zemljišta na kojem se nalazi predmet spora. Međutim, tomu vještaku je bilo mjerodavno, recimo, zemljište na području Stankovaca prilikom izrade njegova Nalaza i mišljenja. Nisu ovom vještaku bitni ni predračuni koje je tužitelj dostavio u spis jer, kako to vještak reče na raspravi održanoj dana 22. svibnja 2012. godine, far na njegovu automobilu košta cca 20.000,00 kuna, a možda od punomoćnika tužitelja, zasigurno, košta puno manje. Eto takvim argumentima se 1397967985branio' vještak V. T. koji si je uzeo za pravo, što opet upućuje i na njegovu objektivnost, ponašanje tužitelja okarakterizirati kao ponašanje kojim odugovlači postupak. Nije, to bi trebao znati sudac M., V. T. ni sudac a ni stranka u postupku da bi istom trebalo smetati, pa se i kada bi se radilo o tomu, a ne radi se o odugovlačenju postupka.

(...)

Međutim, unatoč prednjemu, prvostupanjski sud je, krajnje pristrano i uz pomoć vještaka V. T. o čemu je uvodno bilo više riječi, tuženiku-protutužitelju dosudio iznos od čak 2.661.834,34 kune.

Ponavlja se, tužitelju, a polazeći od njegova tužbenog zahtjeva kao u toč.II. ništa od onoga što je izradio vještak, nije korisno, a posebno ne onako kako je to opisao i 1397967985napumpao' vještak V. T. i nažalost prihvatio prvostupanjski sud.

(...)

Dakle, da ne duljim, a kako je iz prednjega vidljivo da je prvostupanjski sud, pored toga što je grubo kršio odredbe Zakona o parničnom postupku, pogrešno i nepotpuno utvrdio činjenično stanje i konačno pogrešno primijenio materijalno pravo, i ne ulazeći dublje kako su tekle rasprave i ponašanje suca I. M. prema tužitelju i njegovim punomoćnicima zbog čega se, u slučaju da se ukine pobijana presuda predlaže predmet rasporediti drugom sucu pojedincu, to tužitelj iz svih naprijed iznesenih razloga podnosi ovu žalbu i predlaže kao naprijed.

(...)

Napomena: Punomoćnik tužitelja predlaže da se iz postupanja u ovoj pravnoj stvari izuzme sudac Županijskog suda u Zadru A. M. i to temeljem odredbe čl. 71. st. 1. toč. ZPP-a. Ovo iz razloga što navedeni sudac A. M. već 15 i više godina ne komunicira sa punomoćnikom tužitelja i to jedino iz razloga što je ovaj, za vrijeme njegovog predsjednikovanja Općinskim sudom u Zadru, u više navrata izvješćivao Ministarstvo pravosuđa RH. O svemu ovome punomoćnik tužitelja dostavio je opsežnu dokumentaciju Županijskom sudu u Zadru broj Gž-575/06. Iz obrazloženja toga rješenja slijedi kako je evidentno da je međusobni odnos punomoćnika stranke i suca kroz duže vremensko razdoblje od nekoliko godina u tolikoj mjeri poremećen, da se ukazuje kao okolnost koja objektivno dovodi u sumnju nepristranost suca.

Ovo naprijed opisano ponašanje punomoćnika tužitelja A. M. nije zaboravio a i neće, jer se radi o osvetoljubivoj osobi.

Informacije radi, ističemo da smo u nekoliko predmeta, u kojima se sudac A. M. nije osobno izuzeo, iako su za to, subjektivno i objektivno postojali zakonski razlozi, tim više što je ovaj, čuli smo, to učinio u daleko bezazlenijim slučajevima.

Nadalje, punomoćnik žalitelja Božo Vrkić, odvjetnik u Zadru predlaže da se iz postupanja u ovoj pravnoj stvari izuzme i sudac Županijskog suda u Zadru F. Z. i to temeljem odredbe čl. 71. st. 1. toč. 1. ZPP-a. Naime, ovaj sudac je ovom punomoćniku otvoreno rekla da će se odvjetniku Ivanu Šalina osvećivati, radi jednog od objavljenih tekstova u novinama, s kojima, usput, odvjetnik Ivan Šalina nema nikakve veze, a koji je, također, usput istinit, na način da će dobivati negativne odluke u spisima u kojima je on punomoćnik. Ovu svoju prijetnju F. Z. do sada je nekoliko puta sprovela u djelo, a posebno tamo gdje bi sudila kao sudac pojedinac. Dakle sudac F. Z. je svoje prijetnje sprovela, po mišljenju ovog punomoćnika u: ... «

Potom su 24. rujna 2012. podnositelj i odvjetnik Božo Vrkić (u ime Lj. K.) dali odgovor na žalbu S.-t. d.o.o.

U odgovoru na žalbu navedeno je:

»I zbilja, čitajući žalbu ni samom tužitelju nije do pjesme, bez obzira na lijepe stihove naprijed navedene, već mu dođe da zaplače kada tužena stranka, čiji predstavnik je čitavo vrijeme i tijekom ovog postupka nazočio raspravama u predmetu, te aktivno učestvovao u raspravljanju, sada, podnosi žalbu protiv ove i ovakve presude (misli se na djelomično udovoljenje tužbenome zahtjevu) navodeći, mimo svih postojećih dokaza u spisu da bi upravo on, tj. tuženik bio pošten i savjestan graditelj. Tako nešto, nasuprot tvrdnji ovoga u spisu neće naći nigdje, osim u svojim podnescima tim više što je i Županijski sud Zadar u ranijem ukidnom rješenju, poprilično naklonjen tuženiku jasno kazao da je tuženik nepošten i nesavjestan graditelj.

(...)

Naprijed smo propustili navesti da se je sudac I. M. osobno sam trebao izuzeti od suđenja u ovom predmetu. On jako dobro znade za razlog za svoje izuzeće, a znade i za razlog zbog kojeg to nije učinio.

Naime, i navijači HNK Hajduk iz Splita i to oni najžešći, pozavidjeli bi sucu I. M. na navijačkoj strasti kojom je prišao raditi i suditi u ovom predmetu, naravno u korist tužene stranke, a protiv tužitelja od samog početka pa do danas.

U tome mu je pripomogao i sudski vještak graditeljske struke V. T. koji je 'vježbao vježbe', naravno, strpljenja na strani tužitelja i njegovih punomoćnika, a toliko je bio zainteresiran za što skorije dovršenje raspravljanja da je, nakon što je tužitelj osobno zatražio njegovo izuzeće od rada u predmetu, kazao i napao ovoga da to čini jedino radi odugovlačenja postupka. Gle ti njega, i on je zainteresiran za tuženika, naravno, a o ostalim njegovim modalitetima opskrbe tuženika podacima koji mu trebaju (i koje na drugi način ne može naći) rečeno je u samoj žalbi tužitelja protiv ove presude.«

7. Prvostupanjskim rješenjem izrečena je podnositelju novčana kazna u iznosu od 3.000,00 kn.

U obrazloženju tog rješenja istaknuto je:

»U žalbi tužitelja (l.s. 785-791) te odgovoru na žalbu (l.s. 798-800) punomoćnik tužitelja, odvjetnik Ivan Šalina vrijeđa drugostupanjski sud, suca prvostupanjskog suda i sudskog vještaka, na način da u odgovoru na žalbu (l.s. 798 – treći odlomak) navodi: '... tim više što je i Županijski sud Zadar u ranijem ukidnom rješenju poprilično naklonjen tuženiku ...' Za suca prvostupanjskog suda u odgovoru na žalbu (l.s. 799 – peti odlomak) navodi: ... Naime i navijači HNK Hajduk iz Splita i to oni najžešći pozavidjeli bi sucu I. M. na navijačkoj strasti kojom je prišao raditi i suditi u ovom predmetu, naravno u korist tužene stranke ...' U šestom odlomku na istoj stranici za sudskog vještaka ing. V. T. navodi: ...'U tome mu je pripomogao i sudski vještak graditeljske struke V. T. koji je vježbao vježbe ... gle ti njega i on je zainteresiran za tuženika ...' U žalbi protiv presude (l.s. 785-791) punomoćnik tužitelja vrijeđa suca Županijskog suda u Zadru A. M. za kojega navodi da se radi 'o osvetoljubivoj osobi' (l.s.789).«

8. Drugostupanjskim rješenjem odbijena je žalba podnositelja.

U obrazloženju drugostupanjskog rješenja istaknuto je:

»Prvostupanjski sud je donio pobijano rješenje jer je utvrdio da je u žalbi tužitelja (l.s. 785 do 791), te odgovora na žalbu (l.s. 798 do 800), punomoćnik tužitelja, odvjetnik Ivan Šalina vrijeđao drugostupanjski sud, suca prvostupanjskog suda i vještaka kako je navedeno u tim podnescima, jer su se stekli zakonom propisani uvjeti iz čl. 110. ZPP, za njegovo novčano kažnjavanje zbog vrijeđanja drugostupanjskog suda, prvostupanjskog suca i stalnog sudskog vještaka, a kako je to navedeno u obrazloženju pobijanog rješenja, pa je visina novčane kazne određena u iznosu od 3.000,00 kuna, budući je odvjetnik Ivan Šalina već kažnjavan zbog vrijeđanja suda u postupku koji se vodio kod Općinskog suda u Benkovcu P-219/07.«

9. Protiv drugostupanjskog rješenja podnositelj je 21. siječnja 2014. podnio reviziju koja je odbačena rješenjem Vrhovnog suda.

U obrazloženju tog rješenja istaknuto je:

»Revizija nije dopuštena.

Prema odredbi čl. 400. Zakona o parničnom postupku ('Narodne novine', broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11 i 25/13 – dalje ZPP), koja se na temelju odredbe čl. 53. st. 4. u svezi s odredbom čl. 36. Zakona o izmjenama i dopunama ZPP ('Narodne novine', broj 57/11) primjenjuje na ovaj spor, propisano je da stranke mogu izjaviti reviziju protiv rješenja kojim je postupak pravomoćno završen, s tim da i protiv takvog rješenja revizija nije dopuštena, kad ne bi bila dopuštena protiv pravomoćne presude (čl. 382. st. 2. i 3. ZPP).

Rješenje o novčanoj kazni koja je izrečena punomoćniku tužitelja-protutuženika nije rješenje kojim je postupak u pogledu glavne stvari pravomoćno završen, već je to rješenje koje sud donosi tijekom postupka i kojim je punomoćniku tužitelja-protutuženika izrečena novčana kazna (čl. 110. ZPP) jer je utvrdio da je u žalbi (list 785. do 791. spisa), te odgovoru na žalbu (list 798. do 800. spisa), vrijeđao drugostupanjski sud, suca, prvostupanjskog suda i vještaka.

Dakle ne radi se o rješenju kojim je postupak pravomoćno završen, pa protiv takvog rješenja revizija nije dopuštena.«

III. PRIGOVORI PODNOSITELJA

10. U ustavnoj tužbi podnositelj je istaknuo:

»Naime, a kako je to već isticano u žalbi protiv prvostupanjskog rješenja te reviziji tužitelja protiv rješenja Županijskog suda u Zadru Županijski sud u Zadru pa i Vrhovni sud Republike Hrvatske, pogrešnim pristupom, odnosno paušalnom ocjenom i krajnje pristranim pristupom su odlučivali o pravnim lijekovima tužitelja, a sve sa ciljem da se zaštiti nezakonito rješenje prvostupanjskog suda.

Rješenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske naročito su povrijeđena naprijed opisana ustavna prava ovdašnjeg tužitelja budući da mu je na taj način onemogućeno štiti se od samovolje nižestupanjskih sudova u konkretnom slučaju tada suca Općinskog suda u Benkovcu koji je, ničim izazvan, a kako bi zaštitio svoje nezakonite radnje tužitelju izrekao novčanu kaznu. To rješenje, nažalost, linijom manjeg otpora i bez ulaženja u samu srž problema potvrdio je Županijski sud u Zadru.

(...)

Međutim, tužitelj je uvjeren da je njegova revizija sukladno odredbama Zakona o parničnom postupku dopuštena i da je o njoj, na ovaj ili pak onaj način, odnosno usvajanjem ili pak odbijanjem iste tj. meritornim odlučivanjem, Vrhovni sud Republike Hrvatske morao odlučiti. Nažalost, ponavlja se, Vrhovni sud RH je, ipak, odbacio reviziju tužitelja kao nedopuštenu.«

IV. MJERODAVNO PRAVO

11. Člancima 110., 378. i 400. Zakona o parničnom postupku (»Narodne novine« broj 53/91., 91/92., 112/99., 88/01. – članak 50. Zakona o arbitraži, 117/03., 88/05. – članak 129. Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona, 2/07. – odluka USRH broj: U-I-1569/2004 i dr., 84/08., 96/08. – odluka USRH broj: U-I-1569/2004 i dr., 123/08. – ispravak, 57/11., 148/11. – pročišćeni tekst, 25/13., 28/13. – članak 145. Zakona o sudovima i 89/14. – odluka USRH broj: U-I-885/2013) propisano je:

»Članak 110.

Sud prvog stupnja kaznit će novčanom kaznom od 500,00 do 5.000,00 kuna fizičku osobu, odnosno od 2.000,00 do 20.000,00 kuna pravnu osobu koja u podnesku vrijeđa sud, stranku ili drugoga sudionika u postupku. Novčana kazna može se izreći i zastupniku stranke i umješača ako je on odgovoran za vrijeđanje suda.

Odredbe članka 10. ovoga Zakona na odgovarajući se način primjenjuju u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka.

Odredbe prethodnih stavaka ovoga članka primjenjuju se u svim slučajevima kad sud izriče novčanu kaznu po odredbama ovoga Zakona, osim ako što drugo nije izričito predviđeno za pojedine slučajeve.«